

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 30 januari 1915 kl. 12 e. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Närvarande:

Herrar *Petersson* i Lidingö villastad, *Lindhagen*, af *Ekenstam*, *Söderbergh*, *Stärner*, greve *Lagerbjelke*, *Alexanderson**, *Johanson* i Valared*, greve *Spens*, *Dahl*, *Pettersson* i Södertälje, *Lindqvist* i Stockholm, *Pettersson* i Bjälbo, *Gustafsson* i Örebro*, *Borg* och *Igel**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

För den enligt 42 § 2 mom. riksdagsordningen lagutskottet åliggande granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till utskottet hänvisat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse — förutom i vad densamma avser framställning om pension åt justitieombudsmannens sekreterare — omfattande den tid, som förflutit efter det justitieombudsmannen i maj månad nästlidet år senast framlade berättelse.

För ifrågavarande ändamål har utskottet från justitieombudsmans-expeditionen mottagit ej mindre de diaries, vilka under samma tid förts i nämnda expedition samt under den av justitieombudsmannen nästlidna sommar företagna ämbetsresa, än även expeditionens registratur för den tid granskningen avser, varjämte på särskild begäran handlingarna rörande vissa av justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen av förenämnda handlingar får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen omförmäler justitieombudsmannen, att den av senaste lagtima riksdag förordnade justitieombudsmannen, härads hövdingen

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 9 saml. 2 häft. (Nr 2)

m. m. filosofie och juris doktorn Ossian Berger den 28 december 1914 avlidit, samt att nuvarande justitieombudsmannen, som förut under justitieombudsmannen Bergers sjukdom från och med den 21 samma månad utövat justitieombudsmansämbetet, den 30 december blivit av riksdagens fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret insatt i ämbetet.

Ämbetsberättelsen upptager här efter enligt vanlig ordning redogörelse för sådana mot ämbets- eller tjänstemän anställda åtal, som under den tid berättelsen avser blivit slutligen avgjorda eller åtminstone i någon instans prövade, varjämte omnämnas ett ärende, vilket icke föranlett åtal.

Justitieombudsmannen meddelar vidare statistiska uppgifter angående mål, avgjorda av högsta domstolen under tidsperioden 1906—1910, vilka uppgifter sammanställts uti en vid berättelsen fogad bilaga.

I berättelsen redogör justitieombudsmannen för av honom avgivna framställningar till Kungl. Maj:t angående dels förening av tingslag i Uppsala läns mellersta domsaga, Jämtlands västra domsaga, Norrvikens domsaga och Västmanlands södra domsaga, dels ock offentliga föreställningar i hypnotism.

I fortsättningen redogöres för den vidare behandlingen av vissa av justitieombudsmannen tidigare hos Kungl. Maj:t gjorda framställningar, nämligen angående tiden inom vilken krigsdomstol skall anställa rannsakning med häktad; ändring av 36 § i förordningen om krigsdomstolar och rättegången därstädes den 11 juni 1868; förtydligande av bestämmelserna i 68 § av strafflagen för krigsmakten den 7 oktober 1881; ändring i lagen angående villkorlig straffdom, i syfte att sådan dom må kunna brukas även i avseende å förbrytelse efter strafflagen för krigsmakten; stämpelskatt för gåva; bestämmelser om skyldighet för arv- eller testamentstagare efter utländsk undersåte, som i Sverige efterlämnat fast egendom, att till svenska staten utgiva arvskatt; ändrad lydelse av 1 § i kungl. kungörelsen den 29 januari 1861 angående indrivning och redovisning av böter och viten; förbud mot försäljning av brännvin, vin och öl under marknader; rätt för t. f. domhavande att mot säkerhet av borgen, hos vilken länsstyrelse den än ställts, på kredit utbekomma stämpelar i statskontoret.

Över en i berättelsen av justitieombudsmannen gjord framställning till riksdagen om åtgärder för åstadkommande av en mera tillförlitlig värdering av död mans bo kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande.

Enligt vad i berättelsen omförmäles, har justitieombudsmannens ämbetsresa under den tid utskottets granskning avser omfattat Norrbottens och Västerbottens län, och hava därunder besök gjorts hos länsstyrelserna

i Umeå och Luleå, domkapitlet i Luleå, municipalstyrelsen i Haparanda, rådstuvurätter och häradshövdingar ävensom å krono-, stads- och härads-hakten.

I avseende å vad under resorna förekommit hänvisar justitieombudsmannen till det förda resediariet.

Av de under år 1914 handlagda klagomål och anställda åtal meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»Vid 1914 års början voro av förut inkomna klagomål fortfarande under handläggning härstädes	29
Under året hava inkommit klagoskrifter till ett antal av	278

Summa 307

Av dessa ärenden hava såsom återkallade avskrivits	4
till annan myndighet överlämnats	1
efter vederbörandes hörande fått förfalla	87
» annorledes verkställd utredning eller utan åtgärd avskrivits	146
till åtal hänvisats	14
på grund därav, att klaganden erhållit gottgörelse eller eljest rättelse vunnits, avskrivits	13
vid årets slut varit vilande i avbidan på förklaring eller påminnelser	16
» » » » » av annan anledning	5
» » » » på prövning beroende	21

Summa 307

Under år 1914 hava 18 åtal anställts mot ämbets- och tjänstemän, nämligen:

på grund av förd klagan	14
» » » anmärkning vid ämbetsresa	2
av annan anledning	2

Summa 18»

Berättelsen upptager vidare meddelande därom, att sedan början av senaste lagtima riksmöte någon förklaring av lag i den ordning, 19 § regeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

I bilagor, som vidfogats berättelsen, meddelas, förutom ovannämnda statistiska uppgifter om mål, avgjorda av högsta domstolen åren 1906—1910, förteckningar dels över de av 1914 års andra lagtima riksdag till Kungl. Maj:t avlätna skrivelser jämte anteckningar om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser, dels över

sådana i nyssberörda förteckning upptagna ärenden, som vid utgången av år 1914 i sin helhet eller till någon del icke hos Kungl. Maj:t förevarit till slutligt avgörande, dels ock över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före den 1 maj 1914 men vid utgången av april månad samma år varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden undergått under de åtta sista månaderna nämnda år.

Vid den granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som lagutskottet sålunda grundlagsenligt förehaft, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 30 januari 1915.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.